

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Dr. Tóth János.

1856—1907.

Görz, 1907. július 7.

Soha életemben nem állottam fájdalmasabb feladat előtt, mint e pillanatban, midőn a messze idegenben nekrológot kell írnom dr. Tóth Jánosról.

Tegnap a legrövidebb uton Bécs—Klagenfurt—St. Veiton át száguldó gyorsvonaton siettem utitársaimmal a nagybeteg dr. Tóth János kórágóhoz. Számláltuk a percek, a pillanatok, rossz sejtelmek voltak. Vajjon életben találjuk-e még?

Élt még s az előbbi napokhoz viszonyítva jobban volt. Az isteni Gondviselés osztályrészül adta nekünk azt az örömet, mely egyetlen vigasztalásunk ebben a mély bánatban, hogy láthattuk őt még egyszer ez életben, beszélhettünk vele és örömet szerezhettünk neki...

Hálásan emelte reánk bágyadt fényű szeméit, melyeknek mély üregében már a halál árnyéka settenkedett. Elmondunk neki mindent, amit egy halálos betegnek vigasztalásul mondani lehet.

Mikor felemlítettük, hogy haza viszük őt, ahol majd csodát fog mivelní a szeretetteljes ápolás hatalma, lemondó taglejtést tett, melytől majd meghasadt a szívünk.

Mindent megértett, mindenre visszaemlékezett, de beszélni már csak szagotlan tudott.

Nem akart minket magától elbocsátani. Kért, hogy maradjunk, az orvosi rendelkezés pedig úgy szólt, hogy nem szabad sokáig nála maradnunk. Nagyon természetes, hogy az orvosnak és nem a betegnek engedelmességtünk, hiszen a szeretet is ezt diktálta, de soha sem követelt tőlem az engedelmség ilyen nagy áldozatot.

Búcsúzáskor nagyon akart valamit mondani, de lehetetlen volt megértenünk. Azt gondoltuk, hogy talán képes lesz írni, de megdagadt kezével meg nem foghatta az írónt.

Csüggedten hagytuk el a kórházat, azzal a szándékkal, hogy másnap újra eljövünk, a mire még távozásunk előtt engedélyt kértünk a vezetőségtől. Az engedélynek már nem vehettük hasznát, betegünk reggel 5 óra felé kiszenvedett.

Haláltusájánál nem lehattunk jelen, mert a katasztrófát még az ápoló sem sejtette, néhány mélyebb lélekzet vétellel szállt el barátunk nemes lelke az irgalmas Isten színe elé.

Ilykép temetésre jöttünk Görzbe, holott csak beteglátogatást akartunk tenni. Gyógyirként hatott fájdalomunkra, hogy ha már elmaradhatatlan volt a gyászeset, a halál mégis addig várakozott, a míg ide meg nem érkeztünk. Így már, ha idegenben kellett a szegény sokat szenvedett embernek hónapokon át haldokolnia, ha a reménytelen napok végtelen hosszú során át egy ismerős, egy baráti arcot sem láthatott maga előtt: legalább életszövétnekének utolsó lobbanása előtt egy kis csillagfény szűrődhetett megtört szeméibe a szeretet tiszta egéről és legalább a temetésén egy kised gárda barátainak és tisztelőinek köréből, állhatta körül ravatalát.

* * *

Dr. Tóth János halálával a nyitrai egyházmegyét pótolhatatlan veszteség érte.

Nem foglalt el magas rangú állást, s azért mégis magasan állott tekintélyben, melyet egyéni kiválóságai által vívott ki magának; tisztelet- és szeretetben, melyre szívének nemessége, jellemének szeplőtelen tisztasága tette őt érdemessé.

A szellem sokoldalúsága széleskörű tudással párosult benne. A theológián kívül, melynek minden ágában jártassággal bírt, a világirodalom számot tevő termékeiben, mint egy igazi plyhistor teljesen otthonos volt. Ebben nagy segítségére volt ritka nyelvismerete, mely a mai világban is, midőn a gyors közlekedés a nyelvtudás elsajátításának anyyira kedvez, nem közönséges jelenség.

Mikor a 80-as évek derekán a »Magyar Állam« szerkesztője bemutatta őt a lap olvasóinak, mint új munkatársat, azt írta róla, hogy 10 nyelven beszél. Ez nem volt nagyítás, az új munkatárs tényleg annyi nyelven beszélt és írt.

Ezzel a nyelvkincsessel neki indult a klasszikus irodalmi művek rengetegének. Nincs a művelt nemzeteknek nagy írója, akit ő nem olvasott volna. Különösen a szépirodalmi művekben szeretett gyönyörködni, melyekből alkalomadtán a legna-

gyobb könnyűséggel idézte a szebbnél-szebb mondásokat.

De a természettudományok is állandó feszültségben tartották érdeklődését, ki nem apadó forrását képezték csillapíthatatlan tudományszomjának. A technika bámulatos vívmányairól, melyek a világot szédületes gyorsasággal röpitették át a modern haladás mérhetetlen tájaira, teljesen tájékozva volt. A bonyolult szerkezetű gépekről és a természet erőforrásainak kihasználásáról szakszerűen tudott beszélni.

Kedvelt foglalkozása volt a földrajz is, melynek területén a világhírű nevezetességekben állandóan búvárkodott. A nagy városok, folyók, hidak, tengerek, szigetek, a népek, országok statisztikáját, viláfgforgalmi jelentőségét, méreteit, mindent, ami az emberlakta földön csoda — vagy ritkaság számba megy, emlékezetébe vésett s Lexikon módjára mások rendelkezésére bocsájtott, tudományos és irodalmi foglalkozásánál hasznosan értékesített.

Ennek a nagy szellemi műveltségnek páratlan szívjóság kölcsönzött termékenyítő meleget. Mert az ész hiába fénylik, ha nem kap hőt a szívtől. A csillagot megcsodáljuk ragyogásért, de rezgő fénye mellett megfagyhatunk a csikorgó hidegtől. Ilyen fénylő és rendesen egyedül ragyogó csillag a nagytehetségű emberek esze, melytől az élet fel nem melegszik, ha nem párosul vele a hőt kisugárzó forrás, a szív. Ez az élet napja.

Dr. Tóth Jánosban a nagy ész mellett nagy szív is volt, sőt több volt benne a szívből, mint az ésből. Innét származtak apró gyarlóságai, melyeket az élet felszínre vet minden embernél, aki a szíve sugallata szerint szeret cselekedni.

A jóság olyan, mint az anya. Megbecsülhetetlen, pótolhatatlan gondviselője az életnek, de nem egészen biztos kalauz. Azért, akinek nevelésében jobban érvényesül az anyai, mint az apai befolyás, az rendszerint ingadozva jár az élet rögs útáin.

Igy van az a jósággal is, melylyel az emberek épp úgy visszaélnék, mint a hogy visszaél a világ az anyai befolyás gyöngédségével. A jót a rosszak kizsákmányolják saját önző, néha gonosz cél-

jaik érdekében. Ebből hibák, bajok keletkeznek, de ezek a nagy világmindenségben a legtűrhetőbb mostohaságok. Csak soha se legyen nagyobb baja az emberiségnek, mint az, hogy az emberek visszaélnek mások jószágával, akkor mindenestre szilárdan áll meg sarkain a világ és virulón fog fejlődni a társadalmi rend.

Pusztító bajokat, romboló csapásokat csak az idéz elő világon, hogy nincs az emberekben elegendő szív.

Drága halottunk szívéhez mindenki közeledhetett, akinek segítségre, tanácsra, vagy pártfogásra volt szüksége. Beállítottak hozzá szegény tanulók, akiket azelőtt soha sem látott, akikről csak annyit tudott, hogy ellátás, vagy lakás, tandíjpenz vagy ruházat kellene nekik, s ez már elég volt ahhoz, hogy érdekükben valahol közbenjárjon, kérjen, könyörögjön. E közben nem egy rideg visszautasítást is kellett elszenvednie, nem egy méltánytalanságot, de az őt nem bántotta. Ő segíteni akart, s tudta, hogy áldozatok nélkül senki sem foghat hozzá az emberbaráti szeretet gyakorlásához.

Rajongó szeretettel csüngött szülein és rokonain. Még fiatal pap volt és egy igen szerény jövedelmet szolgáló plebániának az adminisztrátora, midőn édes atyja, egy egyszerű béresgazda, súlyosan megbetegedett. A szegény sorsú pap, akinek jó ruhája sem volt, nem gondolkodott sokáig, vasutára ültette a nagy beteget és felvitte Bécsbe a klinikára, jóllehet ez a gondoskodás a legnagyobb és igazán megerőltető áldozatot követelte tőle.

De szívének központjában mégis az édesanyja állott. A férjének halála után minden vagyon nélkül maradt, teljesen szegény özvegynek és egész családjának egyetlen támasza papfia volt. De minő támasza! Aki azelőtt nehéz gondok között élt, kemény munkában töltötte egész életét, az most öreg napjaira nyugodt,

gondmentes révbe evezhetett be, sőt jólétet élvezhetett fiának határtalan áldozatokra kész szeretetéből.

Néhány év előtt halt meg Nyitrán a sokaktól méltán irigyelt öreg asszony. Akkor szerető fia, a Ny. Sz. hasábjain olyan nekrológban vett végbúcsút az elköltözöttől, mely abszolút becsű emléke lesz mindenkor egyfelől dr. Tóth János fiui szeretetének, másrésztől írói művészetének.

Mert *művésze volt a tollnak* ami elhunyt barátunk.

Az élet festéséhez kitünően értett. Ha egy sokadalmat, ünnepélyt, vagy előadást kellett ecsetelnie, nagyszerűen tudta kidomborítani azokat a vonásokat, melyek a cselekvő személyek, az előfordult események képét élethűen állították az olvasó szeméi elé. Éles megfigyelés, a részletekbe való behatolás, az érdekes mozzanatoknak ellesése és szellemes humor tették vonzóvá és élvezetessé leírásait.

Írói alapvonásai általában a találóság a kifejezések megválasztásában, az ügyesen alkalmazott hasonlatok és majd oktató, majd neveltető ötletesség ott, ahol lelkesíteni, vagy valamit cáfolni akart.

* * *

Életrajzi adatait a következőkben adjuk:

Dr. Tóth János szül. Nagysurányban 1856-ban. Az elemi iskolákat szülőföldjén és Egyházszegen végezte, a gymnasiumot, igen nagy külözések között Érsekújvárott, Nyitrán és Győrött.

Felvétetvén a nyitrai egyházmegye növendékei közé, letette a nyitrai főgymnasiumban az érettségi vizsgát, s azután püspöke a bécsi Pazmaneumba küldte a társai között legkiválóbb növendékpapot, a ki a pazmaniták között is egyike volt a legkitünőbbeknek, sőt nyelvismereteire és olvasottságra nézve nem volt hozzá hasonló az intézetben.

Még mint pazmanita letette a Szentírás-tudományból a szigorlatot, s a papnevelői és egyetemi tanfolyamok befejezése után 1879-ben pappá szenteltetett fel. Első kápláni állomása Szakcsánban volt, innét Kovarera került, majd pedig Elefantra adminisztrátornak.

Mindez rövid másfél évig tartott, s 1880-ban püspöke, a bold. Roskoványi Ágoston a bécsi felsőbb papnevelőintézetbe, az úgynevezett Augustineumba küldte a fiatal papot, a kinek a tudományos és irodalmi pályára való nagy hajlama és rátermettsége akkor már nyilvánvaló volt.

Az Augustineumban való tartózkodása alatt jelent meg első irodalmi műve: Newmann, egykori westminsteri érsek Callistája, melyet angolból ültetett át nyelvünkre. Ezen idő alatt a kath. napilapoknak is szorgalmas munkatársa volt.

A doktori diplomát 1884-ben nyerte el, s visszatérve egyházmegyéjébe, minthogy épp akkor tanári állás nem volt üresedésben, egyelőre Hricsóra küldetett káplánnak. Itt azonban csak négy hónapot töltött, mert 1885. január 1-én püspöke engedélyével a „Magyar Állam“-hoz rendes munkatársul szegődött, s Budapestre költözött át.

Ebbe az időbe esik irodalmi munkásságának fényzaka. Politikai és társadalmi cikkei, tárcái, entrefiléi az egész országban ismertté tették nevét és összeköttetésbe hozták őt a kath. társadalom előkelőségeivel, a hírlapi és tudományos irodalom legkiválóbb képviselőivel.

Ugyanazon évben ősszel a megyés püspök vissza hívta Nyitrára, s theologiai tanárnak nevezte ki az egyházjog és egyháztörténelemből. Néhány év múlva megüresedett az egyházmegyei könyvtári állás, melyre keresve sem lehetett volna Tóth Jánosnál alkalmasabb embert találni.

Mint theol. tanár szorgalmasan dolgozott a theologiai szaklapokban, s egy, nagy felütést keltett önálló művel is lépett a nyilvánosság elé. Az „Egyház Észak-Amerikában“ a címe ennek a vaskos kötetnek, melyet az egész hazai sajtó osztatlan elismeréssel fogadott.

Ugyancsak tanári működésének az ideje alatt egy igen élvezetes utirajzot adott ki: „Nyitráról Lourdesba, Párisba és vissza“ cím alatt, mely előbb a Nyitramegyei Közlöny hasábjain s azután önálló kötetben is megjelent.

Az egyházpolitikai harcok idején 1892-ben Huszár István nyitrai könyvkereskedő kiadásában megindította a Nyitramegyei Szemlét, mely később a tulajdonába ment át. A mit, mint ennek a lapnak megalapítója és szerkesztője tett, alkotott és létesített, a mit támogatott és virágzásra jutni segített, arról adandó alkalommal egy külön fejezetben fogunk megemlékezni.

Most csak annyit jegyzünk meg, hogy az a tevékenység, melyet ez a nagy tehetségű ember és született journalista a Nyitramegyei Szemle szerkesztésében kifejtett, méltó folytatása volt korábban szerzett irodalmi babérainak és annak

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Lakoma a hőskorban.

Az evésnek különféle szempontokból fontos szerepe van az emberek életében; nemcsak testi szükségletet pótol, hanem az emberekkel való vonatkozásban is érzeteti hatását. Talán tulsz nélkül el lehet mondani, hogy az üres gyomor legnagyobb hatalom a világon. Sokszor ad ez az agynak gondolatot, fehér asztalnál közelebb hozza egymáshoz az embereket, szilárdítja vagy lázítja a házastársi viszonyt, gyilkos tört ad az éhes ember kezébe. Természetes tehát, hogyha ma is vasszigorúsággal követeli jogainak megvalósítását, a hősi korban, ezelőtt csaknem három évezreddel (Kr. e. 10—9. század), midőn az emberiség gyermekkorát élte s természetes naivsággal vonzódt az anyagiakhoz, az evésnek kiváló szerepe van.

Homeros hősei kiváló hősiességük dacára sem tagadják meg emberi természetüket; nem ritka eset, hogy egész napon át esznek és isznak, vagy pedig akkor fognak étkezéshez, mikor erre alkalom kínálkozik. Odisseust a tengerparton napnyugta után megvendégeli Nausika, phaiak királyleány, s midőn a hős azon nap este Alkinoos király palotájába jut, ehsége panaszra nyitja ajkait:

„De most hagyjatok vacsoráznom, akárhogy búsulok is. Mert nincs arcátlanabb valami az átkozott gyomornál: rákényszeríti az embert, hogy törődjék vele, akárhogyan gyötrődik is, akármekkora gyásza van. Lám! nekem is gyászol a lelkem, de az meg folyton folyvást enni készlet, meg inni, elfeledtet velem mindent, amit szenvedtem, s így biztat mindaddig, míg meg nem telik“.

Az akkori időben is, mint ma, három fő étkezés volt: Reggeli korán reggel (húsmaradék előző napról, borba mártott kenyér), ebéd délben és vacsora naplemente után.

A római vagy a mai konyha furfangos mesterkedéseit az egyszerű kor nem ismerte; az a változatosság sem volt meg, mellyel a mai asztal dícselkedhetik.

Fő étel a hús és a kenyér. Fejedelmi házaknál naponként vágtak szarvasmarhát, sertést, juhot vagy kecskét. Odysseusnak, Ithalia királyának, tizenkét gulyája, ugyanannyi disznófalkája, juh és kecskenyája volt. Különösen a kövér sertést kedvelték. Odysseus hizlaló-telepén kilencszáz sertést őriztek a pásztrok. De csak a hizott sertés volt innükre, malaccal csak a szegények éltek. Eumaios kondás mentegetődzik, hogy urát, Odysseust csak malaccal kínálhatja. „Egyel,

idegen — mondja — már ami magamféle szolgaembertől telik: malacot. A hizókat megeszik a kérők“. A lakomákon mindenki megkapja ugyan a maga részét, de a házigazda hizott sertés gerincével kínálja vendégét, ha kedveskedni akar neki.

Vadat, halat és szárnyast csak szükségből ettek; hallal csak a szegények éltek. Odysseus társai Purinakia, Menelaosék Pharos szigetén csak akkor fanyalodnak hal- és madárhúsra, midőn teljesen kifogynak az élelmi szerekből. A későbbi görögségnek éppen a szárnyas s a hal lett kedvelt eledelével.

Az almasárga *gabona* s az erőt adó *árpa*, illetőleg a belőle készült *kenyér* szintén főtáplálék a homerosi embernek.

A *tejet* és *sajtot* kedvelték. Menelaos, spártai király, mint boldog országot említi Libyát, mert ott „soha sincs híjával a gazda, sőt még a pásztor sem a sajtnak, meg a pecsenyének, meg édes tejnek, mert folyvást tejet a nyáj s örökké tart a tejbent“.

Zöldségfélékről kevés helyen van szó. De hogy éltek velők, bizonyítja Alkinoos és Laertes kertje, ahol szüntelenül sarjadoztak veteményes ágyak.

Érdekes, hogy a babot ismerték, ellenben

a fénykörnek is, mely nevét állandóan körülragyogta.

A múlt év őszén vált meg a laptól, midőn már betegeskedni kezdett.

Püspöke kegyéből 1906. júniusban nevezte ki a király a nyitrai székeskáptalanhoz t. kanonokká, ugyanazon év november elején pedig a nyitrai kisebb papnevelőintézet igazgatójává neveztetett ki.

De akkor a sok testi és lelki kínon átesett ember már nagybeteg volt. A telet a szobában kellett töltenie, míg végre orvosai tanácsára ez év márciusában Görzbe a Rudolfinum nevezetű papi szanatoriumba ment, a hol ez év május végig tartózkodott.

Ekkor vitték át, már halálos betegen az itteni irgalmasok kórházába, a hol a fentebb vázolt gyászos események lefolytak, s a hol őt a kegyes Eg megváltotta szenvedéseitől.

* * *

Isten veled nemes lélek, drága jó barát! Ravatalod mellett irtuk e sorokat ólomnehéz szívvel, melyet csordultig töltött meg a fájdalom. Emlékedhez még vissza kell térnünk, mert a te szived, jellemed és életed nem olyan valóság, melyet egy ilyen sebtiben készült rajzzal hiven lehetne megfesteni.

Néhány óra mulva kikisérünk a temetőbe, azután tovább megyünk a nagy világ forgatagába, de magunkkal visszük szeretetedet, mely szüntelenül a kegyelet lángját fogja táplálni bennünk, idegenben porladó szived felett.

A népmentő mozgalom sikere az igazságügyminiszternek a végrehajtás reformjáról benyújtott törvény javaslata. Büszkék lehetnek reá a szocialisták, diadalnak nevezhetik a népmentő mozgalom kezdeményezői, örvendhet rajta mindenki, a ki a nemzet megerősödését és fölvirágzását a nép anyagi helyzetének javításától várja. Eddig úgy az ipari, mint a földmunkásnak, gazdának az utolsó talpalatnyi földje, utolsó betevő falatja nem volt biztos a dobszóval reá támadó vérszopó had ellen. Most már nem halatszük majd a dobszó a szegény ember udvarán. Vége a tengerkönynek, melyet hangja fakasztott. Le nem foglalható a kis iparosoknak s munkásoknak a keresetük folytatásához szükséges számszám, 150 korona értékeig terjedő anyag-készlet,

káposztáról, salátáról, lencséről és retokról nincsen szó. Annál jobban kedvelték a vörös hagymát, a melyet bor mellé ettek. Nestor sátrában pl. a szemérmes sáfárnő üveg-zománclábú asztalra ércátlat tesz a vendégek elé tele hagymával, hogy legyen mit harapni az italhoz.

A gyümölcsfák közül sokat ismertek. Kimerítő képet nyújt erről magának Homerosnak leírása Alkinoos kertjéről. Ebben ugyanis „magas erős fák vannak, körte-, alma- és pompás termésű gránátalmafák, édes gyümölcsű fügefák és viruló olajfák. Nem pusztul el, sem meg nem fagy ezeken a gyümölcs, sem télen, sem nyáron egész esztendőn át, hanem az enyhe szellő az egyiket létrehozza, a másikat megérleli folyton-folyvást. Körte érik a körte, almára az alma, szőlőfürtre a szőlőfürt s füge a füge. Van itt bő termésű szőlőültetvény is; egyfelül az aszalót szárítja a napfény tisztas helyen, másfelül szedik a termés egy részét, másrészt meg tapossák, elül van egres is, mely épen csak elhullatta virágát, más fürtök meg már sötétednek. Rendezett veteményes ágyak is vannak ott a szőlőtők utolsó sora mellett, különféle sörökké sarjadosók.”

Szó van bizonyos lotos nevű növényről is, melynek gyümölcse olyan, mint a datolya. Ennek a megizlése oly hatással van Odysseus társaira,

egy hónapra szükséges háztartási készlet, vagy annak megfelelő pénzüsszeg, negyedévi lakbér, a 12 kat. földhöz szükséges marhaállomány és felszerelés. Szóval e törvény letépi a kisember nyakáról az uzsorás fojtó kezét s időt, helyet, módot nyújt neki, hogy lelekezhez jusson s éljen.

Nyitra város fejlődése.

Mióta a villamosság hódító útját járja a világon, a magyar városok fejlődésében is egészen új irányok kezdenek érvényesülni.

Mind inkább tért foglal az a meggyőződés, hogy városaink jövője attól függ, mennyiben sikerül felvirágoztatni közgazdasági életüket. Ehez képest a városok vezetőinél ma már nem elégséges a jogi tudás, a közigazgatásban való otthonosság, hanem szükségszerűen megkívánatik tőlük, hogy közgazdasági és műszaki ismeretekkel is birjanak.

Hogy némely városban nem csak a tisztviselői kar, hanem általában az egész képviselőtestület mennyire nélkülözi a biztos tájékoztatást nyújtó gazdasági és műszaki ismereteket, arra szembevetendő példát láthattunk Nyitra városnak legutóbbi rendes közgyűlésén.

A Váralja közevése és csatornázásáról volt szó. A tanács a képviselőtestület elé olyan javaslatot terjesztett, melynek értelmében, mind a két művelet aránylag elég olcsón és technikai nehézségek nélkül lenne végrehajtható. A javaslathoz hozzászóltak a közgyűlésen jelen volt szakemberek, de egymásnak ellenmondó véleményeket nyilvánítottak. Távol áll tőlünk, hogy az illető urak szaktudását kicsinyeljük, de mindeniknek a felszólalásán meglátszott, hogy nem uralkodnak feltétlenül a tárgyon. Nagyon természetes ez, mert biztos és kimerítő szaktudáshoz, állandó foglalkozás, folytonos tanulás és tapasztalás szükséges, a mire városaink eddigi fejlődése és vezetése kevésbé nyújtott alkalmat.

A gyakorlati képzettség bírása lehetővé teszi a városoknak azt a roppant nagy fontosságú berendezkedést, mely ma már forró vágya minden haladni törekvő városnak: *a közhasznú üzemeknek házi kezelését*. Elmaradt a világtól az a város, mely ilyen üzemeket, villamos telepet,

gázműt, vízvezeték, közúti vasutat nem létesít, vagy ha létesített ilyeneket, azokat nem kezeli házilag.

A külföldön már rég felismerték a közgazdasági üzemek nagy jövedelmezőségét és siettek is úgy a nagy, mint a kisebb városok ezt a bő jövedelmi forrást házi kezelés által lehetőleg kihasználni. Bécs város magához vonta a világítást, a közúti vasutakat, a közlelmezési feladatokról egy egész csomót, s alig 10—12 év alatt milliókat nyert ezeken az üzemeken, a nyereségből pedig jótékonyági és kulturális intézményeket létesítettek.

Nálunk is néhány magyar város világosan fogta fel a kérdés nagy jelentőségét, s különösen a közvilágítás házi berendezése és kezelése által egyszerre két célt ért el, kielégítő módon gondoskodott a közszükségről és jövedelmi forrást is szerzett.

A mi elmaradottságunkat itt Nyitrán e tekintetben az a tény állapítja meg, hogy mi a házi kezeléstől minden téren szabadulni igyekszünk s arra gondolni sem merünk, hogy házi kezelés céljából közüzemeket alkossunk. Volt a városnak egy meglehetősen jól kezelt körkemencéje, mely valami nagy hasznót nem hozott ugyan, s már rendeltetésénél fogva nem is hozhatott, de mindenképen kifizette magát, jó kamatját hozta meg a beléje fektetett pénznek. Am a képviselőtestület addig nem nyugodott, a míg a kemencén túl nem adott. Most ismét az öntözést és a szemét kihordást akarják átadni valamely vállalatnak.

A hol ilyen ellenszenves a házi kezelés gondolata, a hol folytonosan panaszkodnak, hogy a városnak minden drágábban jön, többbe kerül, mint a vállalkozónak, ott ne keressük se azt a képességet, se azt az életrevalóságot, mely a városok gazdasági berendezését okos számtással üzleti alapra tudja fektetni.

Nyitrának lehetne villamostelepe, vízvezetéke, lehetnének jutányos áron szerzett telkei, melyeket a város szabályozásának és kiépítésének során kitűnően értékesíthetne. A várost nyomasztó anyagi viszonyaiból csak üzleti révbe terelt gazdasági tevékenység által lehet kirántani. Megengedjük, hogy ez nem olyan könnyű dolog, nem is egy máról holnapra meg-

hogy a lotosevők földjéről nem akarnak többé távozni.

Az *étkezés* a férfitereben folyt le s ott történt nagybárá az ételek elkészítése is, aminek fő részese maga a házigazda volt. A terem közepén a tüzhelyen hatalmas tűz lobogott; ennek a parazsa fölött készült a pecsenye. A húst vékony darabokra szeldelték, sóval és liszttel behintették, nyársra húzták s parázs fölött megsütötték. A hűskészítésnek csak ezen módjáról olvasunk, tehát nyáron sült lehetett a pecsenyéjük.

Érdekes, hogy az *étkezők* mindegyikének *külön kis asztala volt*, amelyen étkezett. Ritka eset, hogy ketten esznek egy asztalnál, mint Telemachos és Eumaios. Az étkezésnél ültek. Csak a későbbi időkben jött divatba a kerevetre féloldalt való leheveredés.

Sem *abroszt*, sem *asztalkendőt* nem ismertek. Étkezés előtt a szolgák megmossák az asztalokat „likacsos szivacsokkal”, a sáfárnő kosarakban kenyeret rak az étkezők elé; a húst a tálnok, legtöbbször maga a házigazda osztja ki a lakomán résztvevők között. *Kanalat*, *kést* vagy *villát* nem használtak. Kanálra szükségük nem volt, késre sem. Ugyanis a hús apró szeletekre való feldarabolásáról a tálnok gondoskodott. A villát pedig az ujjak pótolták. Ezen legkevésbé

esodálkozhatunk, ha meggondoljuk, hogy Homeros-tól harmadfél évezrednek kellett elmulnia, míg a villa a közhasználatba átment. Ma szállóházakban pl. természetesnek tartja mindenki, ha a házigazda vegyesfelvágottal kedveskedik — villa és kés nélkül. Ma talán különösnek tartanók, akkor természetes volt, hogy Telemachos atyját, aki koldus módjára kéreget a kérők közt, hússal kínálja „annyit vevén ki, amennyi csak a két kezébe fért”.

Vendéglátásáról nevezetes a homerosi ember. Nem kérdi, kinek a fia, aki hozzá bevetődik, hanem megfürdeti, asztalhoz ülteti s örömet látja el mindennel, ami kéznél van. Előbb azonban arany kancsából ezüst tálca felett vizet önt az utas kezére egy szolgáló. Megteszi ugyanezt mindenki, aki asztalhoz ül, mert a lakomához, meg az italáldozathoz tiszta kézzel illik hozzálatni.

A lakoma füzere a beszélgetés. Bármily komoly ügyek kerüljenek is szóba, első a „szíverősítő” lakoma s azután jön a megbeszélés vagy tanácskozás, tehát megfordítottja a mai tanácskozásnak és bankettnek.

Ünnepélyes lakomákon, lakodalmi vigasságon pl. Menelaos magas tetejű palotájában „isteni” énekes dalol pengetve a lantot s két táncos forgolódik a terem közepén.

oldható feladat, de nézetünk szerint haldéktalanul hozzá kellene fogni.

Csak egyetlen egy üzemet léptessünk életbe értelmes és lelkiismeretes emberek vezetése alatt, nyomban felkeltetik a műszaki intézmények iránti érdeklődés, kiszélesedik a technikai és gazdasági ismeretek köre, úgy hogy nem lesz nehéz egy szakemberekből, fizetett hivatalnokokból álló ügyosztályt szervezni, mely közüzmek szaporítása és fejlesztése által folyton előbbre vinné a várost. Ez általában a jövő programja a városokra nézve, melyet az életszükséglet kényszerít majd rájuk.

A iparpártolási törvény is nagy fordulatot fog jelenteni sok magyar város fejlődésében. Csodálatos az a verseny, mely városaink között új ipartelepek alapítása iránt keletkezett. Egyik a másikon minden áron túllicitálni törekszik, hogy csak előnyösebb feltételeket ajánlhasson meg a vállalkozónak. Nyilvánvaló, hogy a gazdag városok ebben a versenyben háttérbe szorítják a szegényebbeket, magukhoz ragadják a legjobb ipartelepeket, s az anyagilag gyengébb városok kénytelenek lesznek jelentéktelen iparvállalatokkal beérni.

Ennél a pontnál ismét csak lehangoltság vesz rajtunk erőt, ha Nyitra városra gondolunk. Minden vállalkozó, a ki városunkra gyáralapítás céljából szemet vet, olyan követelésekkel lép fel, melyeket lehetetlen kielégíteni. Így a nem régen itt járt Goldberger Sámuel, a ki textilgyár alapítása végett szemlélte meg a várost és puhatolódzott a subventio iránt, aránylag még szerény feltételeket jelölt meg, s úgy látszott, mintha a megfelelő teleknek kilátásba való helyezése kielégítené a kívánságát. De ugyanazon vállalkozó egyidejűleg Érsekújvárot is tapogatózott, bizonyos ennélfogva, hogy ott építi fel a gyárat, a hol azt előnyösebb feltételek alatt teheti, s előre látható, hogy a feltételek megajánlásában Nyitra nem lesz képes az említett városokkal versenyezni.

Az iparpártolási törvény eredményeire éppen ezért ne építsük a reményeinket. Üdv Nyitra városra csak abban rejlik, ha megtanul úgy gondolkodni, hogy a köz-

hasznú intézmények által szolgáltatott nagy erőforrásokat a saját tevékenysége által használhatja ki.

Miként fejlesszük a magyar ipart?

IV.

A vállalat belső szervezésénél minden szempont figyelembe vétele mellett nagy gond lenne fordítandó a napilap szerkesztése és az üzleti rész észszerű, helyes vezetésére. Nagyarányú és iparpolitikailag is fontos munkálkodásról lévén szó, nem annyira a túl magas haszon, mint inkább a szem előtt álló cél kell, hogy a vállalatot irányítsa, mindazonáltal arra is tekintettel kell lenni, hogy ha nagy haszon nem is, de hiány még kevésbé mutatkozzék a számadásokban.

Épen ezért a szervezésnél a helyes út megválasztása mellett a túlságos takarékoság a vállalat rovására történne, de az ok nélküli költségek viszont kérdésessé tenné az okszerű beosztás esetén elmaradhatatlan sikert. A lap szerkesztésénél megkívánatnak, hogy egy közismert jónévű író álljon annak az élén, sőt még inkább erősítene a lap létét, ha egy most is főnálló lap szerkesztője venné át a szellemi vezetést, vagyis, ha egy ma is forgalomba lévő fővárosi napilaphoz kapcsolhatnánk az iparfejlesztésre irányuló széles alapokon nyugvó üzleti berendezések.

A lap szellemi részét a szerkesztőség vezetné.

Az anyagi ügyek vezetésére szükséges lenne egy értékesítő osztály szervezése. Ezen osztály keretébe tartoznak a): magának a lapnak pénzügyi vezetése, az előfizetések, hirdetések, irói díjak rendezése, b): az utazók teendőinek megállapítása, azok ellenőrzése, a vidéki egyesületek szervezése, az utazók és a mintacsarnok által felvett rendeléseknek a gyárosokhoz történő átutalása és általában az összes üzleti ügyek vezetése. A mintacsarnok személyzete szintén az értékesítő osztály felügyelete alatt állana.

A lapvállalat csakis abban az esetben tekinthető életképesnek, ha az azzal járó munka és anyagi áldozat oly célnak az elérésére biztatna, amely cél megérdemli úgy a munkát, mint a befektetéshez szükséges anyagi eszközöket is.

Ha a mai sajtótermékeket tekintjük, azt látjuk, hogy az anarkizmus felé hajló és a túlságzott reményekkel telt szünetek terjesztőinek az eszméi jutnak el a legszélesebb körökbe, míg a komoly — szenciációkra nem utazó, magánügyeket nem bolygató — lapok általánosságban véve igen nehezen találnak elhelyezést és még nehezebben támogatást. Igaz ugyan, hogy a ma-

neveztek. Nem tudjuk, milyen volt ez az ételszerű ital, de hogy rossz nem lehetett, bizonyítja az a közkedveltség, melynek még a történeti görögység idejében is örvendett.

A mit itt elmondottunk, az a fejedelmekre és gazdag emberekre vonatkozik; ezek is csak ünnepélyes alkalmakkor ülnek fényes lakomát. A szegények megelégedtek két kő között vagy golyóalakú magtörővel összeüzött darából készült kásával vagy kenyértésztaival.

Tehát akkor is még a szegény és gazdag ember asztala között az a nagy különbség, mely ma mint gyomorkérdés az alsóbb osztályok szociális küzdelmének egyik legfontosabb része. Bővelkedett a gazdag, nyomorgott a szegény.

Általában azonban az egyszerűség és mértékletesség jellemzi hősökori görögöket az étkezésnél, úgy az ételek megválasztásában mint azok elkészítésében. Ezekben a háromezer év kulturája azóta ugyancsak változtatott s inkább az egészség rovására mint annak hasznára.

Szép a hősökben az az általános nagy vendégszeretet, melynek a mai korban az annyira változott életviszonyok dacára méltó követője a magyar ember.

gyar nép vérmérséklete és élénkségre hajló egyénisége megkívánja a szenvedélyesebb, izgatottabb és az idegeket följajzó hírlapirodalmi irányt, de ebben az esetben épen a politikai viszonyok folyamánként a magyar iparpártolás szenvedélyes hirdetése máris annyira felrázta a kedélyeket, hogy az ország értelmesebb lakossága mindenestre a legnagyobb rokonszenvvel fogadná az olyan sajtóterméket, mely amerikai arányokban folytatott munkássággal venné kezébe azt az ügyet, amely szociális fejlődésünket és anyagi megerősödésünket célozza.

A sajtótermék terjedésének legszükségesebb feltétele a kedvező fogadtatás és a rokonszenves kezdet. Ha vannak is a lap és annak olvasója között kezdetben eltérések, mégis biztosra vehető, hogy az igazság és becsületesség lesz a győztes, mert nap-nap után egy-egy kis tért hódítva olvasója bensejében, végül mégis csak fogékonyá teszi a folyton hangoztatott eszmék befogadására, sőt szélesebb körben történő terjesztésére is. Az iparpolitikai eredmény ilyformán elmaradhatatlan lenne, mert a hirdetések útján elérhető erőforrások olyan terjedelemez segítenék a lapot, hogy az tartalom tekintetében kétszeresen is túlszárnyalná a jelenlegi napilapok bármelyikét, miáltal a hírlapolvasó közönségnek mihamar nélkülözhetetlen szükségletévé válnék.

A magyar ipar sajtó útján történő hathatós terjesztése által a vállalat a maga részére hódítaná a gyárosokat, kereskedőket, munkásokat és a művelt középosztálynak nagy részét, de a jogosan várható vállalkozási kedv leginkább az alsóbb néposztály javára szolgálna, mert módot nyújtana arra, hogy a szegény, megfelelő munka nélkül tengődő népnek ezrei az új iparvállalatoknál értékesíthessék munkaerejüket, és ne legyenek kénytelenek sereggestül kivándorolni.

Ujdonságok.

Személyi hírek. *Bezdák* István Ferenc dr. felsőbb leányiskolai igazgató *Chilko* Pál s. lelkész társaságában három heti tanulmány útra Németországba távozott.

Dr. Tóth János temetése. Görzből írja meg lapunk felelős szerkesztője:

Halottunk végakaratahoz képest a temetés egyszerű, de így is díszes, állásához mindenképpen illő volt.

A tetemet először az irgalmas-rend kórházában egyszerűen beszentelték, azután díszes gyászokocsira tették a barnaszínű fakoporsót, melyet két gyönyörű élővirág koszorú borított.

Ezután megindult a gyászmenet, melyben résztvett az itteni szemináriumnak mintegy 15 növendéke, 5-en a temetést végző papnak segítettek, a többiek pedig az intézetet képviselték. A káptalan részéről jelen volt a nagyprépost és a dóm kanonok-plebánosa, úgyszintén a szeminárium kanonok-rektora.

Közvetlen a koporsó után mi haladtunk, a kik mintegy a Gondviseléstől kiküldve, a halottnak pap-testvéreit, egyházmegyéjét, nagy számú ismerőseit és barátait képviseltük: Dr. Mihalovics Ede theol. tanár, dr. Franciscy Lajos, Huszár István és neje.

A dómban ment végbe a tulajdonképeni temetés az ünnepélyes beszentelés, mely alatt a templom eléggé megtelt közönséggel. A beszentelés után a menet ismét ugyanoly sorrendben megindult a temető felé. A papság a tetemet a város végeig kísérte, itt a nagy prépost részvétét fejezte ki, s társaival együtt elvált tőlünk. A szertartás vezetését az irgalmas-rend házi lelkésze vette át.

Ez a koporsót a temetőben, mely gyalog jó felőrára van a várostól még egyszer beszentelte, mindnyájan a kik a sirt körül állottuk egy-egy hantot dobtunk a halott után, a sirt behantolták, s a friss sirdombra ráborították koszorúinkat...

K.

Ott nyugszik már tehát a görzi sirkertnek egyik szép helyén, a bejárathoz közel, tulajdon sírjában, ciprusok árnyékában dr. Tóth János.

Legyen könnyű neki a föld és jelölje meg minél előbb méltó emlék sírjának helyét.

Halálozás. Özv. Lúley Arnoldné szül. Heill Mária július hó 12-én életének 74. évében Aranyosmaróton elhunyt.

Vagyon István Vagyon Mosko emőkei föld-birtokos 10 éves fia júl. 13-án meghalt. — Nyugodjanak békében!

Plebános beiktatás. A hőlaki plebánia híveinek örömmünnepe volt július 7-én; ekkor folyt le az új plebános Rényi István beiktatása az egyházi javadalomba. Az installáció egyházi szertartását Kutvaszer István, nyitrai kanonok végezte.

A tanoncotthon javára. Lapunk már jó régen közölte a hírt, hogy Nyitrán a buzgón folytatott szociális tevékenységnek legközelebbi alkotása egy tanoncotthon lesz, melyben a több százra menő s most teljesen magára hagyott iparos és kereskedőtanonc a megfelelő anyagi és erkölcsi gondozásban részesül. A tanoncotthon megalakításán a helyi legényegyesület, illetve annak elnöksége fáradozik leginkább. S megtesz mindent, hogy az intézmény, melynek csak financiai nehézség állja útját, mielőbb létesüljön. Összel azonban a tanoncotthon biztosan megnyílik, mert remélhető, hogy a legényegylet megküzd az új kiadási terheléssel, kivált ha a társadalom szociális gondolkodású tagjaiban visszhangra talál azon lelkes fölhívás, mit az elnökség a minden nemes ügy legserényebb támogatójához, a keresztény hölgyközönséghez intézett e napokban. A legényegyesület ugyanis a tanoncotthon javára karácsonyi ajándékvásárt rendez, melynek cikkei arra alkalmas és följánlt tárgyakból óhajtja összegyűjteni. Keresztény hölgyeink, kiknek áldozatkész munkáját a nyitrai oltáregylet számos kiállításából ismerjük, bizonynyal fölkarolják a jó ügyet, hiszen a szegény tanoncok sorsa azon tiszta keresztény szeretet érdeke, mely egyetlen valóban keresztény női szívben sem hiányzik.

Akcio a korcsmázás ellen. Tudvalevő dolog, hogy földműves és iparos munkásainak súlyos hibája a korcsmázás. Ez viszi legtöbbjét anyagi romlásba vagy korai sírba. A vasár- és ünnepnapokon, mikor kezében van a heti keresmény s nem megy a munkába, minden faluban minden utca sarkon akad egy zsidó pálinka mérés, melyben pénzt és esztétet rendesen ott veszti. Elterjedt a baj Nyitra megyében is. Azért dícséretre s igazán elszánt fölkarolásra méltó mozgalmat indított a mocsonoki esperesi kerület papsága, midőn fölhívja az egész lelkészkerületet, hogy minden községi képviselőtestületben vigye keresztül a határozatot, mely szerint a korcsma vasár- és ünnepnapon reggel 9-től d. u. 4 óráig zárva legyen. Ezen képviselőtestületi határozatok ősszel a vármegye törvényh. bizottsága elé kerülnek, s innét a kormányhoz illetve képviselőházhoz. Nem kételkedünk abban, hogy buzgó lelképásztorok papságunk minden lehetőleg megtesz az igazán nagy horderejű ügyben s reméljük, hogy a mozgalom sikerhez fog vezetni. Mérey Lajos kerületünk országgyűlési képviselője, kihez Pullmann János dr. csapori esp. plebanos fordult ez ügyben, a legmesszebb menő támogatást ígerte. Itt jegyezzük meg, hogy Csapori és Cabaj községek képviselőtestületei már hoztak erről határozatot és pedig oly értelemben, hogy nem vasárnap délután 4 óráig, hanem hétfő reggelig legyenek a korcsmák zárva. Kívánatos volna minden községben ily radikális határozat, mert jól megfontolva a körülményeket csak úgy érhető el a cél teljesen.

Iparunk bajai. Az iparpártolás föllendült mozgalma dacára fájdalmasan érint minden érdekeltet az a jelentés, mit iparunkról a képviselőház közgazdasági bizottsága tett. Valóban sürgős feladat volna a benne fölörölt bajokat orvosolni. Ilyen baj első sorban az, hogy a női munkások és a 16 éven aluli gyermekmunkások száma folyton emelkedik. Ennek több a nemzetre fontos szempontból föltétlenül káros hatása oly kétségtelen, hogy minden művelt és helyes szociális politikát űző állam a női és gyermekmunkát szigorúan korlátozza. A másik baj, hogy az ipari tanoncok száma évről évre esőkken s a meglevők épen a szakismeretekben leggyengébb iparosokhoz kerülnek kiképzésre. Igazán szükséges volna, hogy azon szülők, kik ipari pályára szánják gyermeküket, a budapesti ipari és keresked. közvetítő intézethez forduljanak. A másik baj, mit a jelentésből kiveszünk, az ipari munkások

igen csekély számának a biztosítása a rokkantság és aggság esetére. Tekintve azt, hogy a munkástól a rokkantság vagy aggkor teljesen elveszi a kenyeret, elszomorító rágondolni is, hogy pl. a pozsonyi iparfel. kerület 28,089 munkása közt csak 1185, vagyis 4%-a van biztosítva. S alig van néhány kerület, hol 4%-nál nagyobb a biztosítottak száma. Több kerületben csak 1-2%. Pedig még messze van az idő, mikor az állam a munkás e legfontosabb érdekéről is gondoskodik. Addig minden munkás azzal a rémes gondolattal kel és nyugszik, hogy ha megöregszik s nem takarít meg addig kis vagyont (ezzer közül alig egynek sikerül), koldusbot vár rá. Kevés az a gondos munkás, ki önszántából biztosítja magát valamely magánintézménynél, milyen pl. a m. munkások rokkant és nyugdíjegylete.

Köszönetnyilvánítás. Bende Imre megyés püspök úr önmagyméltósága a zsolnai ker. szociális egyesületnek 350 koronát adományozott. A kegyes jótévedőnek ezuton is hálás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

Felülfizetések nyugtázása. A nyitrai ipartestület előjárósága az elagott és munkaképtelen iparosok javára, valamint ház alapjának gyarapítására 1907. július hó 7-én Zoboron a Toifel féle kerthelyiségben sikeres nyári mulatságot rendezett, melyen a jótékony célra a következők felülfizettek. Pitzer és Hauser 10 kor., Szurmay József 8 kor., Rauscher Ernő 5 kor., Szabó Imre és Takács Rezső 3-3 kor., főtiszt. Bellák József, Baesa István, Duboviczky Imre, Ebenspanger Jenő, Gyürky Ferenc, Juhary Károly, Krész József, Kramár Vilmos, Weigl Antal 2-2 kor., Aujezsky József, Benedek testvérek, Bárfay Kálmán, Czocher Jánosné, Jeney Kálmán, Csernyák Endre, Kertész Gyula, Kozák István, Brecka János, Morvay Kálmán, Novotny Vilmos, Sztoviček Ferenc, Szöllösy Vilmos, Sulgán Endre, Szabó József, ifj. Sztoszál Lukács, Sáfár Antal, Surda György, Szécsényi Sándor, Ugron Ignác és N. N. 1-1 koronát, fogadják e nemeslelkű adakozók az ipartestületi előjáróság hálás köszönetét.

Nagyszabású kirándulás a pécsi országos ipar- és mezőgazdasági kiállításra. F. év május havában megnyílt a „Pécsi Országos Ipar és Mezőgazdasági kiállítás”, melynek célja az ország iparát, mezőgazdaságát, állattenyésztését és háziiparát a nagyközönségnek bemutatni, illetőleg a termelőt a fogyasztóval megismertetni. Ezen imponzans és minden ízében magyar kiállításon a tanulságos és érdekes látványok sokasága meglepően tárja elénk iparunk és mezőgazdaságunk rohamos fejlődését. A kiállítás egy az egész tartamra kiterjedő állandó és egy időleges részre oszlik. Az időleges tarlat, mely az elő állatok bemutatását célozza, szeptember hó 1-től 9-ig tartó időszakban fog megtartatni. Ugyanezen időszak négy első napjára esik a VIII. országos gazdasági gazdakongresszus, az első országos tejjgazdasági kongresszus és az országos vajverseny. Miatán kívánatos, hogy vármegyénk közönsége mennél nagyobb számban tekintse meg a pécsi nagyszabású kiállítást, a Nyitrai Megyei Gazdasági egyesület elhatározta, hogy a pécsi kiállításra szeptember hó elején egy nagyobb szabású kirándulást rendez. Ennek elő fogja hívja a gazdasági egyesület a vármegye közönségét a kiállítás megtekintésére illetőleg a kirándulásra való részvételre, s felkéri azokat, akik hajlandók volna a kiállítást megtekinteni, hogy ezen szándékukat az egyesület titkári hivatalával (Nyitra, Kossuth-tér 3/b.) folyó hó végéig közölni sziveskedjenek. A kirándulás pontos határidejéről és a kiállítás megtekintésével járó költségek nagyságáról annak idején az egyesület értesíti az érdekelteket.

Munkás-ünnep. Gróf Hunyady László uradalmának egy öreg munkása Mezőkeszin 56 éven át teljesített hű szolgálatáért kitüntető oklevelet s öt darab huszoronas aranyat kapott jutalmul. Az oklevél s jutalomdíj átadását a nemes gondolkodású főúr szociális érteke valószínű munkás-ünnepé avatta. Az ünnepély júl. 7-én folyt le nagyszámú előkelő közönség s az uradalmi major összes iparos és mezői munkásainak részvétele mellett. Jelen voltak gróf Hunyady László, Ajtics Horváth Dezső orsz. képvis., Winkler Gyula főszolgabíró, br. Majthenyi József szolgabíró, Mezey Gyula a gazd. egyes. alelnöke, Bilek Rezső plebanos, Etter Kálmán tisztartó stb. Az ünnepség színhelyén egy tágas s ez alkalommal esinosan díszített épület szolgált, hová az ünnepelt ősz család s a közönség díszkapun át vonult be. Winkler Gyula főszolgabíró a munkás köteleimről mondott hosszabb beszéd után átadta a díszes keretbe foglalt elismerő levelet. Gróf Hunyady László a becsületes és szorgalmas munkások iránt érzett szeretettől sugált szavakkal beszélt a kitüntetetthez s átadta a jutalomdíjat Nagy hatást gyakoroltak még a jelenvoltsokra Mezey Gyula beszéde, ki a gazd. egyes. képviselőtében szolt, Bilek Rezső

szavai, ki a lelképásztor szociális kötelességéről beszélt. A munkásnép boldog örömtől sugárzó arccal nézte, mily szeretettel, jóakarattal veszik körül az ő kenyéradójuk s fölfebbvalóik. Az öreg Tupecz Mihály a nap hőse pedig szinte úszott a boldogságban, látva, mily dicsőség a jutalma a legalantasabb munkának is, ha hűség és becsület van vele együtt, mert hisz a hűség és becsületes munka szerezte számára az örömet, hogy kezét szoríthatott kenyéradó urával s fölfebbvalóival, kik osztottak boldogságában. Az ünnepség után 250 terítékű ebéd volt, melylyel a főúr azon major összes munkásait megvendégelte. Utána két cigánybanda mellett késő estig tartott a vigalom. Az ily szép napok szociálisuma a legbiztosabb út odáig, hogy a munkaadó és munkás megértse egymást s mindkettő boldoguljon.

Nem lesz negyedik gyógyosztár. A vármegye tavaszi rendes közgyűlésén tudvalevőleg a nyitrai negyedik gyógyosztár ügye keltette fel a legnagyobb érdeklődést. Most érkezett le a vármegye közönségéhez a belügyminiszter döntése, amellyel a negyedik patika felállítására iránt előterjesztett kérelmet a városi hatóság, az állandó választmány és a közegészségügyi bizottság indokainak elfogadásával végleg elutasította. Ezzel tehát a negyedik patika ügye a törvény szerint hosszú évekre lekerült a napirendről.

Leszete ünnepe. Mikép tiszteli népünk azon papjait, kik nemcsak a vallásérköcsi téren lelkiismeretesen gondozzák, hanem anyagi s kivált szociális érdekeit is ápolják, s mily szeretettel ragaszkodnak hozzájuk, annak szép bizonyítékát adta Leszete község. Plebánosuk, Bieliczky Jusztin nemcsak fogyasztási és hitelszövetkezetet, hanem virágzó gazdakört is alapított már a községben. A három intézmény üdvös működése a nép hálás szeretetének élesztője plebánosuk iránt. Ennek akartak kifejezést adni azzal is, hogy a gazdakör számára megfestették arcképét, melyet kedves ünnepély mellett lepleztek le. Az ünnepeltéhez az egész község színe-java jelenlétében a helyi s. lelkész és körjegyző mondottak üdvözlő beszédet, melyet az ünnepelt azon ígérettel köszönt meg, hogy minden erejét népe anyagi és erkölcsi jólétének előmozdítására szenteli.

Tanítónőintézetbe való felvétel. Miatán a nagymélt. m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterium utasítása szerint a jövőben a tanítóképzőbe osztályonként csak 25-30 növendék vehető fel, a Szt. Orsolyarendűek nagyszombati róm. kath. elemi tanítóképzőintézet vezetőse a közönség érdekét tartván szem előtt elhatározta, hogy az I. évfolyamba felvételt kívánók jelentkezését ez év aug. 1-ig elfogadja. Jelentkezhetnek azon ép egészséggel és zenei hallással bíró leányok, kik 14 évüket betöltötték, de a 18-t még túl nem haladták és akik előképzettégüket a polgári iskola IV. osztályának vagy a felsőbb leányiskolák kielégítő bizonyítványával, egészségüket pedig az orvosi bizonyítvánnyal igazolni tudják. Jelentkezni lehet akár szóval, akár írásban az intézet igazgatóságánál (Orsolya-zárda). A később jelentkezők csak annyiban várhatják felvételüket, a mennyiben még az előírt létszám megengedi.

Pályázat tanulmányi ösztöndíjakra. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara a jövő tanévben is több tanulmányi ösztöndíjat fog nyújtani olyan törekvő és vagyontalan ifjaknak, akik a pozsonyi állami vas és fémipari szakiskolát látogatják avagy abba belépni szándékoznak. Ezen ösztöndíjak elnyeréséért, a melyeknek összegét a kamara az illető pályázók anyagi viszonyaihoz képest fogja megállapítani, mindazon ifjak pályázhatnak, akik: magyar honpolgárok és a kamara kerületében u. m. Pozsony sz. k. városában, Nyitra-, Pozsony, Trencsén és Turóc vármegyékben bírnak illetőséggel, a szóban forgó szakiskolát már látogatják, avagy az abba való felvételre megfelelő minősítéssel bírnak. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy kellő okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket legkésőbb f. évi július hó 28-áig a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál nyujtsák be. A felvételi feltételeket magában foglaló „tájékoztató” úgy az említett szakiskola igazgatóságánál, valamint a kamaránál beszerezhetők.

A gyümölcsészet felkarolása. A földművelési miniszter a vesztenici völgy és vidéke tiz községének ez évi tavaszán 4500 almaoltványt juttatott, hogy e vidék gyümölcsészetét feljuttassa. Az oltványok kiosztása után Paska István nagybeli plebanos a vesztenici völgy gyümölcsészetének további felvirágoztatása ügyében Rakovszky Béla országgyűlési képviselő útján, újabb kérényt nyujtott be a földművelési miniszteriumhoz, a

melyben a Vesztenic völgy és vidéke számára egy állami faiskolát és egy tótnyelvű gyümölcsészeti könyv kiadását kéri. Ez ügyben a földmiv. miniszter Nyitravárm. alispánja útján a fentnevezett plebánoshoz a következő leiratot intézte: M. k. földmiv. miniszter. 49069/VIII. 3. sz. Paska István nagybéli plebános azon kérelemmel fordult hozzám, hogy a vesztenici völgy és vidéke 10 községe részére állami faiskolát létesítsék. Ertesítse alispán úr a nevezett plebánost, hogy e kérelem nem teljesíthető, mert Nyitravármegyében Privigyén, tehát a vesztenici völgy közelében már létezik egy állami faiskola. Ide mellékelve küldök a „Termeljünk gyümölcsöt“ (Dochovávajme ovocie) című tót kiadványból 500 példányt, hogy a tótjarkú földmivészek között leendő kiosztás céljából a nevezett plebánosnak kézbesítse. Ertesítse végül alispán úr a nevezett plebánost arról is, hogy a jövő évben is hajlandó vagyok a kis gazdáknak 10 filléres kedvezményes áron gyümölcsfa-oltványokat engedélyezni, ha az egyes telkekkel bíró kisgazdák szükségletét azok névszerinti kimutatása mellett szept. hó 15-ig hozzámm benyújtja. Intézkedni fogok az iránt, hogy a kisgazdáknak a gyümölcsstermelésben való oktatására egy állami szakközeg időnként a vesztenici völgy községeibe kiszálljon. Budapest, 1907. jun. 19. A miniszter megbízásából Dobokay s. k. ministeri tanácsos.

A Szántó-féle nyilv. magán polgári iskolánál 1907—1908. tanévre 22 tandíjmentes hely betöltendő. Ezekre kizárólag szegénysorsú szülők gyermekei pályázhatnak. A kérvények f. e. augusztus hó 10-ig Nyitra város tek. Tanácsához intézendők. — *Az igazgatóság.*

A szivarválogatók ellen. A közmondás szerint a macskát sem jó zsákban venni. Az állam pedig, mint hírlík, legközelebb a szivart is zsákban, illetve selyempapírburkolatban szándékozik forgalomba hozni. Az olcsóbb szivaroknak is legalább a vége lesz papirosba csavarva. Egészségügyi szempontból méltányolni tudjuk az újítást, de a szivarzók legtöbbje boszankodni fog rajta. Eddig legalább válogathattak a sok rossz szivarban, hátha akad egy jó világos és ropogós köztük. Az újítás véget vet a szivarválogatásnak. Mindegyiken ropogni fog a papiros s egynek sem láthatja az ember a farbáját.

Árvák segélyezése. Erzsébet királyné Ó Felségének gyászos elhunytával a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy a megdicsőült királyné halála napjának szeptember 10-ének örök emlékezetűl minden évben egy kereskedő és egy iparos szorult anyagi viszonyok közt élő özvegyének illetve árváinak egyszersmindenkori segélyképen 100—100 koronát adományoz. A határozat értelmében ezen segélyadományra a folyó évben oly özvegyek, illetve árvák tarthatnak igényt, akiknek férje illetve apja Trencsén megye területén birt illetékességgel s ugyancsak ezen megye területén folytatott kereskedést vagy ipart. Felhívjuk mindazokat, akik ezen segélyadományt elnyerni óhajtják, hogy igényjogosultságukat feltüntető kérvényüket legkésőbb f. évi július 28-ig ezen kamarához terjesszék be. Az igényjogosultságukra vonatkozólag a kérvényben felsorolt adatok a folyamodó mostani lakhelyére nézve illetékes helyhatóság által igazolandók.

Ritka esemény, hogy egy Nemzetközi Kiállításon, ott, a hol az egész művelt külföld részt vesz, a magyar ipar nyerje el az első, legnagyobb kitüntetést. Épp ezért méltó feltűnést keltett, hogy a Nemzetközi Sütőipari Kiállításon az „Alexin“ zsírművek nyerték el a legnagyobb kitüntetést. Ezen gyár, mely a hírneves „Alexin“ növényzsírt és „Kalács-Alexin“ növényvaját készíti, tudvalevőleg, magyar cég által alapított gyár, mely a magyar iparnak messze földön elismerést szerez. Az „Alexin“ zsírművek tulajdonosa dr. Schmidl és Társa cég Budapest. Gyár: Budafok. 103. I—1.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcot finomítja, üdíti, ugyanígy, hogy még a legérzékenyebb arcok is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árértékű szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros, Miskolcon. Kapható Nyitrán, Kubányi István drogériájában.

Iskolai értesítők.

3. A szent László királyról címzett nyitrai r. kath. főgymnasium értesítője az 1906/7. tanévről. Közzéteszi Horvát Sándor igazgató.

Bevezetésül mint rendesen egy tudományos értekezés, ez alkalommal dr. Biring Ferencnek „A tuberculosis elleni védekezés mai állásáról“ mely szaktudással megírt fejtegetése olvasható. Már az a körülmény, hogy a tuberculosis több életet visz el az emberrel, mint más fertőző betegségek összevéve s annak pusztítása eredményben a legelőkelőbb háborúkat is felülmulja egymaga is elég, hogy ily tárgy ismertetése egy értesítőben, mely száz meg száz gyermek és szülő kezébe jut, helyet foglaljon. Szerző részletesen előadja a betegség fertőzés módjairól szóló eddig felmerült elméleteket, s az azoknak megfelelő legcélszerűbb védekezést. A fertőzés oka és módja sokkal bonyolultabbak, hogy sem eldöntött kérdéssel állhatnánk szemben, de a szorgalmas orvosi kutatás és tanulmány útján ajánlt védekezések jó eredményéről statisztikai számok kezessékednek.

Az iskolai év történetéből kiemeljük az intézet jogi és anyagi ügyeinek rendezésében történeteket. A tanári karnak fizetésrendezése és nyugdíj biztosítása, melynek hiánya miatt az intézet folytonos tanerő változásnak volt kitéve, ami a tanítás nem kis hátrányával járt, a teljes megoldáshoz közeleg. Az érdem oroszlán része gróf Batthyány Vilmos püspök coadjutoré, ki mint püspöki helynök a legnagyobb odaadással karolta föl az ügyet s a kérdés oly elintézését biztosította, hogy az intézet kath. jellege a fenntartók jogai mit se szenvedjenek s a tanárikar megfelelő fizetése és nyugdíja is elérjék.

Az intézetet 490 tanuló látogatta összesen. Vizsgálatot tett 462. Jeles eredménnyel 43, jó eredménnyel 86, elégséggel 260, egy vagy több tárgyból elégtelen eredménnyel 73.

A 462 vizsgázott tanulóból csak 351 keresztény ellenben 109 zsidó. Tehát itt is, mint a közép és főiskolákban általában a nem keresztény elem többszörösen fölülmulja az arányos százalékot.

A szülőket tekintve, legtöbb tanuló a kisiparos és kisbirtokos családokból kerül ki. Ebből is látszik, hogy ezen társadalmi osztályok megmentése biztosíthatja leginkább a keresztény értelmiség terjedését.

Az intézet vallásérköcsi tényezői közt jelentékeny szerepet töltött be a szerény csendben munkálkodó Maria congregáció, mely arra van hivatva, hogy a gymnasium ifjúságának java részét erős keresztény öntudattal felfegyverezze bocsássa a felsőbb iskolába.

CSARNOK

Az őszi barack ápolásáról.

Az őszi barack legfőbb metszésének és alakításának ideje most, július elején van. A szőlőhegyeken és egyéb helyeken sok az őszi barack, de 2—3—4 hely kivételével mind rosszul van kezelve, és nagyon kevés gyümölcsöt hoz épen a rossz kezelést folytán; nagobbrészt úgy néz ki, mint seprő.

1) Az őszi barack nálunk nem fa, hanem bokor, cserje, nem szabad magasra felbocsátani, hanem a meglévőket lehajtani kell. Most július elején ennek az ideje. Ezen időben lehet alakítani, fűrészelni, metszeni anélkül, hogy megártana neki a mézgásodás, mely rendesen megöli a miatt, hogy rossz időben van metszve. Mint szőlő, úgy őszi barack metszés nélkül nem hoz kellő termést. Tehát most a magasra növő ágakat levágni és lehetőség szerint visszahajtani kell. Magától értetődik, hogy az alsó hajtások meghagyandók, hogy bokor fejlődjen ki belőle. Legjobb ott, a hol az őszi barack nincs leekre húzva, vagyis szabadban áll, a középső ágakat lehetőleg rövidre levágni, hogy felfordított esernyő alakra fejlődjen. Nagyon hasznos a nagy vágási lapokat viaszszal, vagy agyag-péppel bevonnani.

2) Az ezidei hajtások egy felének a végeit egy harmaddal lekurtíttjuk, levágjuk, és ezeken kifejlődnek erős virág, vagy termő-rügyek. Az

ezidei hajtások másik felének végeit levágjuk 2—3 szemre, és ezekből előjönnek az ugarhajtások, melyek jövőre adnak termőhajtásokat. Ezt kell minden évben június végén, vagy július elején elvégezni. Így az őszi barack-bokrainkon minden évben, ha egyéb kedvezőtlen körülmények nem jönnek elő, bő és szép termést kapunk. Onnan ered, hogy az őszi barackok az átültetés után 2—3 évben még meglehetősen termést adnak, azután nagyon kevés, és rossz gyümölcsöt hoznak; mivel kezdetben az átültetés utáni metszés még használ, és tovább vagy egyáltalában nem, vagy rossz időben metszetnek.

3) Tavasszal a virágzás előtt a mult évi hajtásokat 2—4 szemmel mind visszakurtíttjuk. Ez nagyon szükséges, mivel a termő hajtások (tavasszal a mult évi hajtások, csak ezek hoznak termést) habár egészen végig virágoznak, a végeken nem hoznak termést, és a virágzásnál erőlködnek, a mi a termő, vagyis alsó virágok gyengítésére esik; ezen metszéssel ezeket erősítjük. Tavasszal csak ezeken az erősítő metszést szabad eszközölni; és nem szabad nagyobb ágakat levágni, vagy lefűrészelni, mivel ettől rendesen mézgásodási betegségekbe esik az őszi barack és kivész.

4) Az őszi barack csakis az egyéves hajtáson hoz termést, mint például a szőlőn a mult évi szemből előjött ezidei hajtáson van a termés, vagy a mogyorónál a két éves vessző adja a gyümölcsöt. Ismétlem; az őszi baracknál csak az egyéves vessző virágozik és ad termést. A 2 és több éves ágakon lévő szemek fel nem élednek és nem adnak sem vesszőt sem virágot, és onnan ered a csúnya seprő alak valamennyi nem metszett őszi baracknál, és nincs termés, alig néhány darab, az is csenevész; mivel nem volt vágva. Sokkal jobb az őszi barackot rosszul vágni, mint nem vágni. A szőlőt nem hagyja senki metszés nélkül, úgy nem szabad az őszi barackot sem hagyni a júliusi fő- és a tavaszi kis metszés nélkül.

5) Nyitra vidéke, sőt egész megye csekély kivétellel nagyon alkalmas az őszi barack termesztésére. Sőt megfigyelésem szerint egész Európában legalkalmasabb: a talaj, az időjárás neki nagyon kedvező, itt ritkán fagy el, alföldön nagyon gyakran a virágjában éri a fagy. Az a különös körülmény, mint az ezidei, hogy virágzásakor hirtelenlül jött nagy forróság leperzselt a virágját, de sok más gyümölcsét is, nagyon ritkán fordul elő. Sőt oly figyelemre és terjesztésre méltónak vélem, hogy nem kisebb jövedelmet biztosíthatna e vidéknek, mint a szőlő. Lehetne őszi barack minden igénytelen és most üres helyen: az udvarokban, falak, kerítések mellett, kertekben, szőlőkben, szögletekben, mesgyéken, vasut mellett annyira, hogy ezeket, és annyit is hozhatna, mint Kecske-métnek és vidékének a nyári barack, mivel könnyen felnevelődik, gyorsan terem, biztosabb a termése, gyümölcse finomabb, könnyebben szállítható a nyári baracknál, és olcsóbban szedhető a bokrokból. A gyümölcsök osztályozásánál a pomológusok nagyobb része első helyre a szőlőt, de nem kis része az őszi barackot teszi; a második helyre valamennyi.

6) Az őszi baracknak két nagy ellensége: 1) a zöld bolha, ez ellen permetezni kell; 2) bizonyos gomba, mely ellen hiába való a permetezés. Ez a gomba okozza, hogy július végével a levelek összezsugorodnak, és elszáradnak. Ez a gomba a július elején nem metszett őszi barack levelein leginkább garázdálkodik; és e metszés elmulasztása miatt annyira elszaporodni szokott.

Bácsi.

Telefon.

S. E. Vittenc. Sajnos nincs kezünkkel. Talán a jövő számban megtehetjük amit kíván.

D. K. Trencsén-Selmec. A küldött összeggel 1908. júliusig van előfizetve. Ön magára haragítja összes hátrálékosainkat.

Cs. Z. Ó-Lehota. A ker. sajtó támogatása közös érdekünk. Köszönet.

A zsolnai iparképzésen ezüst érem.
Orsz. Iparegyesülettől ezüst díszérem.

Csernyák József

cipész-üzlete

Nyitra, Bottyán János u. 3.

Ajánlja magát mindennemű

férfi-, női- és gyermek-cipők

elkészítésére. Javitások gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Érzékeny lábakra különös figyelem fordítatik. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Saját készítményű áruraktár férfi-, női- és gyermek-cipőkben bel- és külföldi divatos bőrökben és mindennemű **cipész kellékekben** u. m. **crémek, fűzők** stb. 81. 10-10.

Egy jó családból való fiú
tanulónak felvétetik
Huszár István könyvkereskedésében Nyitrán.

Magyar királyi államvasutak Budapest-balparti üzletvezetőség.

20586/07. II. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége a tótmegyer-nagybélcei vonalon fekvő bossányi állomás felvételi épületének átalakítása és bővítése, áruraktár, rakodópont és laképület létesítése, továbbá a párkányána-lévai vonalon fekvő Oroszka állomáson egy laképület létesítése körül végrehajtandó munkákra nyilvános versenytárgyalást hirdet.

A tervet, az ajánlati költségvetést, valamint a munkák végrehajtását szabályzó részletes feltételek az alolított üzletvezetőség építési és pályafentartási osztályában (VI. Teréz-kürút 62. sz. I. em. 10. sz. a.) továbbá a nyitrai (Nyitra, Erzsébet-út 27. sz.) és a lévai (Léva, Kálnai-út 2. sz.) osztálymérnökségek hivatalos helyiségeiben a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A végérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbbben **1907. évi július hó 24-én déli 12 óráig** alolított üzletvezetőség általános osztályának vezetőjénél (VI. Teréz-kürút 62. sz. I. 6 ajtó) lepecsételt boríték alatt nyújtandók be, s megjegyezvén, hogy úgy a Bossány mint az Oroszka állomáson létesítendő építményekre nézve együttes, vagy egyik vagy másik állomáson előállítandó létesítményekre külön ajánlat is benyújtható.

Az ajánlatok egy koronás, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, összefűzve, lepecsételve és „Ajánlat Bossány illetve Oroszka állomáson létesítendő magas építményi munkák előállítására” ellátott felirattal nyújtandók be. — Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1907. évi július hó 23-án déli 12 óráig Bossány állomásra vonatkozó ajánlathoz 1400, azaz egyezernégyszáz, Oroszka állomásra vonatkozó ajánlathoz 600, azaz hatszáz korona bányapénz a magyar királyi államvasutak budapest-balparti üzletvezetőségének gyűjtő pénztáránál akár készpénzben, akár állami letételekre alkalmas értékpapirokban leteendő. Az értékpapírok a budapesti illetőleg a wieni tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb árfolyam szerint, de névértékét meg nem haladó értékben fogadtatnak el. Takarékpénztári betétkönyvek bányapénzül nem tehetőek le. Posta útján beküldendő ajánlatok és bányapénzek térli levél mellett adandók fel.

A bányapénz lefizetéséről szóló betétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.
Ugy az ajánlatban, mint a költségjegyzékben előforduló egységárak számmal és betűvel irandók.

Az ajánlatok és mellékleteinek aláírása, két tanu előttemezése mellett történjék.

Szóban forgó munkákra csak magyar állampolgárok pályázhatnak.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot a magyar királyi államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége magának tartja fenn.

Ajánlattevők a pályázat eredményéről illetve ajánlatuk el vagy el nem fogadásáról a pályázat határidejének lejártá után két hét alatt értesíteni és letett bányapénzüket kiszolgáltatni fognak.

Budapest, 1907. július hó.

102. 1-1.

Az üzletvezetőség.

Utánnyomás nem díjazatik.

Hirdetmény.

A cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok részére 1907. évi szeptember hó 1-től 1908. évi augusztus hó 31-ig terjedő időre szükséges széná, szalma, tűzifa és kőszén szállításának biztosítására nézve a cs. és kir. 5. hadtest hadbiztossága a folyó évi június hó 30-án 3066. szám alatt kelt hirdetményével nyilvános versenytárgyalást hirdetett, a mely:

1907. évi július hó 22. és 26-án Pozsonyban, a cs. és kir. élelmezési raktárnál,

1907. évi július hó 23-án Komáromban, a cs. és kir. katonái élelmezési raktárnál és

1907. évi július hó 29-én Sopronban, a cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál, naponként délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

A részletes feltételek, valamint az ajánlati mintát tartalmazó hirdetmény a m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalogezred kezelőtiszt irodájában, hivatalos órák alatt, bárki által betekinthető.

Nyitra, 1907. évi július hó 10-én.

Schultheis.

A „Felvidéki parcellázó és gazdasági bank” részvénytársaság NYITRA székhelyel.

32. 21-52.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat **parcellázás** és egészbeni tovább eladás céljából. Elfogad megbízásokat **parcellázások keresztülvételére** haszonrészesedés, vagy meghatározott összeg fejében. Közvetít birtokeladásokat és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra, vagy bármily nemű épület-, mű- és tűzifát. Elvállal haszonbérleteket albérleti joggal, e nélkül pedig azok megbízható közvetítését eszközli. Felvállal gőzeke-szántásokat ott, a hol 2000 magyar holdnyi érdekeltség biztosítható. Kedvező feltételek mellett közvetít minden rendű gazdasági szükségleteket. — Ügynöki közbenjárást esetenkénti megállapodás szerint díjazunk.

Részletes felvilágosításokkal készségesen szolgál a bank igazgatósága NYITRÁN.

MIT IGYUNK ?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csak a **természetes szénsavas ásványvíz** erre a legbiztosabb óvoszer.

Minden külföldit fölülmúl **hazánk természetes szénsavas-vizek királya:**

égest rögtön megszünteti, páratlan **étvágygerjesztő**, használata **valódi áldás a gyomorhajosoknak!**

Kedvelt borvíz!

a mohai **ÁGNES**-Forrás.

Olcsóbb a szódavíznél!

Mindenütt kapható!

Millenniumi nagy éremmel kitüntetve. Kitűnő asztali, bor- és gyógyvíz, **a gyomorhajosoknak!**

65. 13-30.

Szives figyelem!

Üzlethelyiség-változás!

Tóth Vilmos utca 4. sz. a. házában,

Eddigi szolid alapon folytatott üzleti tevékenységem biztat azon reménnyel, hogy m. t. Vásárlóim, Ösmerőseim és Barátaim ezen a helyen még nagyobb mérvben fel fognak keresni bizalmukkal s jóakarattal támogatásukkal cégemet azon kellemes helyzetbe juttatják, hogy jó minőségű gyártmányokat minél nagyobb választékban, a cégemet azon kellemes helyzetbe juttatják, hogy jó minőségű gyártmányokat minél nagyobb választékban, a legdivatosabb kivitelekben, a **lehető legolcsóbb szabott árakban**, boesájthassa rendelkezésükre. — Mindazon cikkek, mint pl. kész aljak, bluzok, fátyolok, himzések, csipkék, legyezők (és az összes maradékok), melyeket a jövőben **tovább vezetni nem szándékozom**, míg a készlet tart, **15-50% engedménnyel** kerülnek eladásra.

Kiváló tisztelettel

Verebély Géza.

Pártoljuk a honi ipart és magyar kereskedelmet ne csak szóval, de tettel!

A Tulipán-Szövetség — Magyar Védő-Egyesület tagja.

Birtok eladás.

Radosna községében f. évi augusztus hó 12-én délelőtt 9 órakor és folytatólag nyilvános árverés útján el fog adatni a nyitrai püspökség javadalmához tartozó Radosna és Bzinez határában fekvő néhai Krajsovits-féle apró parcellákból álló 110 (1200 □-öles) holdat kitevő birtoktest. — A parcellák helyrajzi száma, területe, valamint azok kikiáltási ára Radosna községében vagy az ottani gazdasági irodában megtekinthetők.

Ugyanakkor egy régi pajtaépület anyaga is árverés alá kerül: megjegyeztetik, hogy a vétel csak árverés útján történhetik. (99. 2-4)

Fajtiszta 4 éves,
teljesen idomított

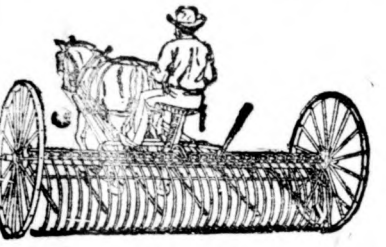
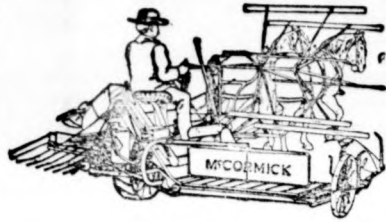
vadászkutya

== jutányos áron ==
100. 2-2
!! eladó !!

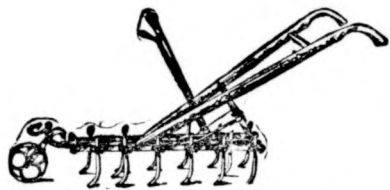
Ghymes, Brauner József, áll. tanító.

Mc Cormick

amerikai aratógép-gyár

igazgatósága és főraktára:
Budapest, V., Alkotmány-utca 12.
Knecht E. John igazgató.
Mc Cormick **kéveköto-arató-
gépei és marokrakó-arató-
gépei a magyar viszonyoknak**
megfelelően külön lesznek gyártva.
Ez nem üres frázis, hanem tény!

84. 9-10.

Összes gyártmányainkról szóló képes katalógusunkat kívánatra bérmentve küldjük.

***** FELTÜNŐ UJDONSÁG! *****

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12,4% tiszta káli = 23-24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

RÉZGÁLICZOT (98-99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.